

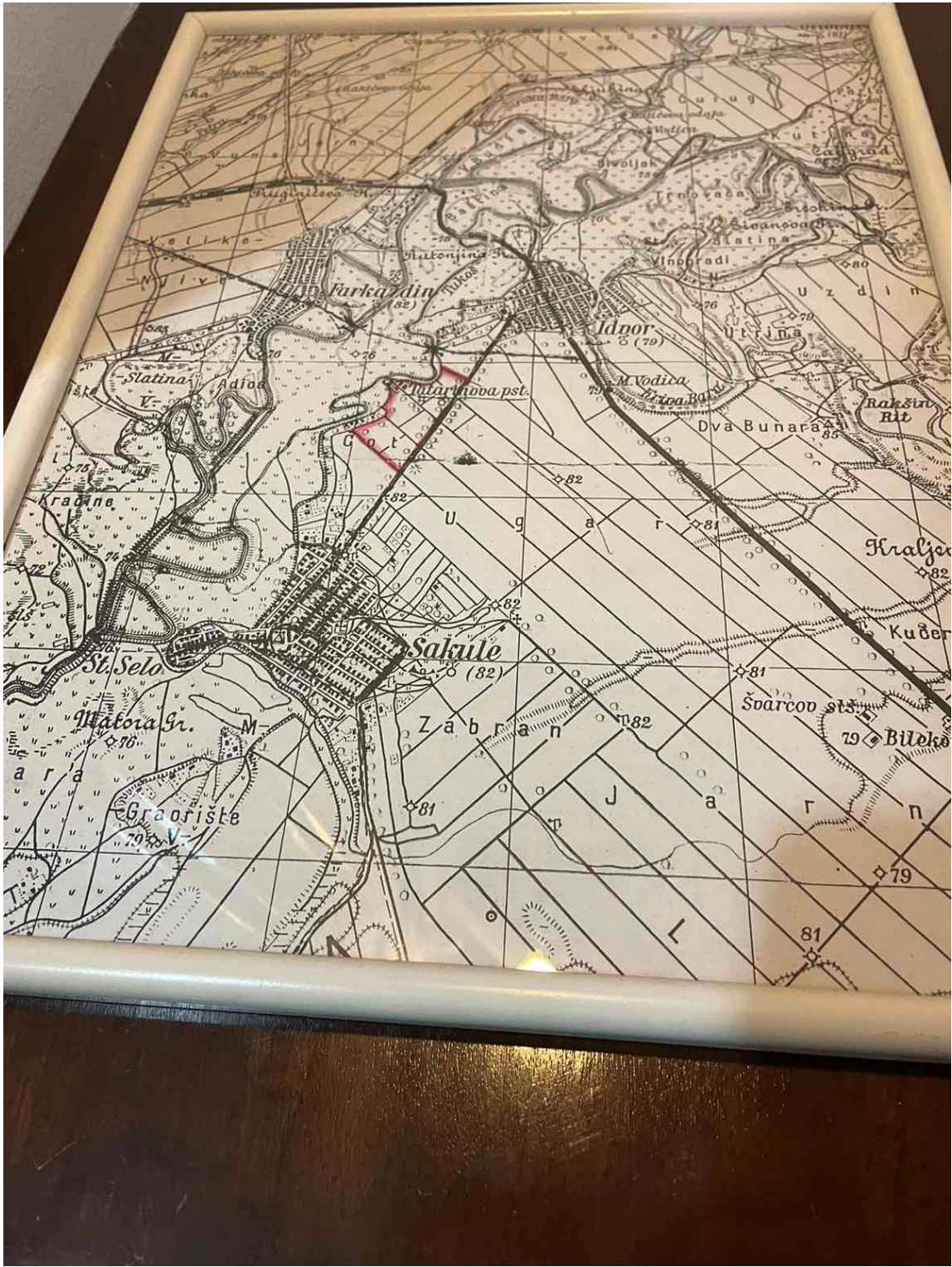
SALAŠI LEPOPOTICE BANATA

Odumiranjem banatskih naselja sa njima u zaborav padaju i brojni salaši, pustare i veleposednička imanja kojih je bilo na prostorima Južnog banata. Mnogi su uništeni, zapušteni ili pretvoreni u turističke objekte i tako izgubili sjaj i lepotu življenja na njima. Sve je na prodaju, sem sećanja koja čuvaju vremešni ljudi.

Melanija Ivačković, rođena je 1889. god. u Deliblatu u veleposedničkoj porodici Petra i Hristine Ivačković. Pohađala je Višu devojačku školu u Pančevu i sa 18. god. udala se za Tihomila Tatarina, takođe veleposednika iz Sakula. Živeli su na Tatarinovom salašu koji se nalazio između Sakula i Idvora. Bio je to posed sa preko 200 jutara poljoprivrednog zemljišta. Kompleks ekonomskih zgrada činili su čardaci za smeštaj kukuruza i pšenice, objekti za smeštaj poljoprivrednih mašina, kovačnica i vaga za merenje. Pored poljoprivrede na salašu se gajila stoka u stajama i oborima i to konji, krave svinje i živina. Duž staze koja je vodila do zgrade za stanovanje radnika, koji su živeli i radili na salašu, prostirali su se voćnjaci, vinogradi i bašta u kojoj se gajilo povrće. Snabdevanje vodom bilo je iz bunara i bazena u kojima se sakupljala kišnica, a struju su proizvodile vetrenjače. Uz veliku kuću u kojoj je živela porodica nalazila se furuna za počenje hleba, sušnica za meso i podrumi za skladištenje hrane. Na salašu se danonoćno radilo u vreme sezonskih poslova u poljoprivredi. Domaćica imanja bila je Melanija, supruga Tihomila Tatarina, koji se povratkom iz Prvog svetskog rata razboleo i preminuo 1936. god. Ona je vodila poslove na salašu i odgajala njihovo potomstvo: kćeri Vericu, koja je bila udata u porodicu Bikar u Pančevu, i Tihomilu, udatu u porodicu Perinac, takođe u Pančevu. Sin Grigorije, po zanimanju poljoprivredni inženjer ostao je na imanju sa majkom. Bio je oženjen učiteljicom Milom Tokin iz Vršca, ćerkom profesora Stevana Tokina, koja je službovala u Idvoru. Za društveni život na salašu nije bilo vremena, sem posete familije i kolega povodom obeležavanja porodičnih i crkvenih praznika. Tada je salaš zablistao u lepoti nameštaja, rukotvorine umetničkih zanatlija, krevetima sa ručno vezenom posteljinom, ormarima sa kojih se u jesen širio miris dunja a kuću je ispunjavao miris bogate banatske trpeze. Za nedeljni ručak kuvala se supa i „rinflajš“ uz obavezan sos od rena, paradajza a u svećanim prilikama od višanja. Posle se na sto iznosilo pečenje, salata i kolači. Bile su to banatske pite od tegljenog testa sa jabukama, dulekom, krofne, kifle i štrudle sa makom i orasima. Naravno, sve uz dobru kapljicu domaće rakije i vina. Život na salašu odvijao se sve do konfiskacije 1949. god. a zgrada je porušena 1958. i od tada porodica živi u Sakulama. Poslednji vlasnik Grigorije Tatarin preminuo je 1992. god., supruga Mila 1997. i sahranjeni su na pančevačkom groblju. Njihova ćerka Milana udata je za dr Ivana Đorića iz Beograda i ona mi je prenela sećanje na život na salašu i svoju baku Melaniju- Lalicu. Bila je poslednja heroina Tatarinovog salaša, koja se pamti kao gospođa u šeširu koji lagano leluja na vetru dok u svitanje obilazi svoje imanje, u čezama, koje su se lagano kretale nepreglednim, plodnim banatskim poljima. U sećanju su joj i zime, kad sneg zaveje puteve na salašu i inje obgrli dudove svojom belinom, tada su i deca obučena u dugačke bundaše, umotana u velike belinderske marame, uživala u vožnji dugačkim saonicama i bogatim zimskim čarolijama. Njihov salaš bio je ogledalo vojvođanskog života i dragulj koji je čuvao punih 50 godina tradiciju i običaje banatske ravnice. U život na salašu, neiscrpnu energiju, nesalomivi i vedar duh, nosila je na svojim krhkim plećima žena, baka Melanija Tatarin. Preminula je u 90-toj godini i sahranjena u porodičnoj grobnici Tatarin u Pančevu.

Zapisala Vera Meza, učiteljica u penziji u Deliblatu.

prilog 3 fotografije

Melanija sa suprugom

Devojačka slika Melanije Ivačković